

Jordejere uden jord

Af Knud Rygård

Hermed det tredje afsnit af vores serie om de meget udviklede forhold, der på alle indianerreservater gør sig gældende når det drejer sig om ejerskab af jord.

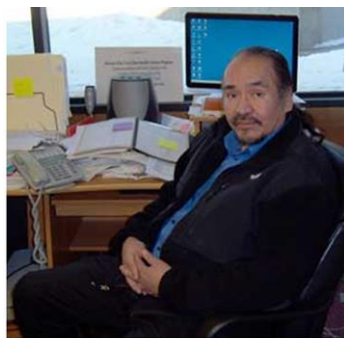
I to af de forrige numre bragte vi et uddrag fra de først 40 sider af bogen "Braid of Feathers: American Indian Law and Contemporary Tribal Life" fra 1997 af historikeren Frank Pommersheim.

Afsnittet i dette nummer er baseret på en artikel af Alleen Brown: Landowners without land fra juli 2011, publiceret af organisationen 'Institute for Agriculture and Trade Policy' på deres hjemmeside

www.iatp.org.

Anledningen til artiklen er den nylige afslutning af en årelang retssag om regeringens grove misligholdelse af sine forpligtelser som administrator af reservatjord.

Når indianske jordejere forsøger at bruge den reservat jord, de ejer, møder de problemer, der er noget nær uoverstigelige. Med udgangspunkt i et eksempel fra Pine Ridge-reservatet stiller artiklen skarpt på den historiske baggrund for disse problemer og forliget i den nævnte retssag, der blev indgået i december 2010. Retssagen er nu afsluttet, men mange jordejeres problemer er stadig uløste.

Lemoine Laponte

Hundredetusinder af amerikanske indianere ejer jord på deres reservater, men de færreste har adgang til den. Nu vil en erstatning sikre, at næsten 2 milliarder dollars bliver brugt til at skabe sammenhængende indianske landområder på reservaterne, men er beløbet for lille og kommer det for sent?

Bisonen levede på prærieområderne. Deres hove presser ikke jorden sammen på den måde kvæg gør det og den bedre dræning hjælper regnvandet til at opretholde grundvandsmagasinerne.

De føder selv deres kalve. De smelter frosset drikkevand med deres ånde. Deres kød indeholder mere protein og mindre fedt end oksekød - der er indført fra Europa.

Bisonkød var en grundpille i lakota-indianernes kost før nybyggere, embedsmænd og årtier af love og politiske tiltag skubbede lakotaerne og bisoner sammen på mindre og mindre landområder.

"Vi levede med bisonen og vi voksede sammen. Vi nærrede hinanden, og vi anerkendte hinanden," sagde Lemoine Lapointe, tidligere direktør for 'the Healthy Nations program' på Minneapolis American Indian Center og lakota-indianer fra Rosebud-reservatet i South Dakota.

"Det var virkelig en livsform, som stadig i meget høj grad er en del af os, men en livsform, der i dag er trængt af love og regler, og af vores forflytning til små firkantede landområder, der skulle være den enkeltes ejendom."

David Bartecchi, administrerende direktør for den almennyttige Village Jordan, mener 'de firkantede landområder' kan

David Bartecchi

bruges til at holde lakotaernes urgamle forhold til bisonen levende. Hans organisation har hjulpet med at starte 'the lakota Buffalo Caretaker Cooperative', et andelslandbrug, der består af tre familier på Pine Ridge reservatet i South Dakota.

Familierne opdrætter bisoner på en bæredygtig måde og sælger kødet som en specialitet. Village Jordan understøtter dem gennem finansiel bistand, rådgivning og et 'adopter-en-bison'-program, hvor online-donorer kan købe bisoner til kooperativet.

Bartecchi håber, at andelshavernes erfaringer vil være en model for andre lakotaer, der ønsker at drive bisonfarme på Pine Ridge. Han mener, at en tilbagevenden til en lokal fødeproduktion, der omfatter lakota-forbrugere og producenter, kan bidrage til at tackle de alvorlige økonomiske og kostrelaterede sundhedsproblemer (bl.a. sukkersyge og kredsløbs-sygdomme), som Pine Ridge står over for. Men for at flere indianske familier på reservatet kan deltage i andelslandbruget, har de brug for adgang til kapital og jord.

I teorien skulle det ikke være så svært at få adgang til jord. Pine Ridge er et fællesskab af jordejere. Ifølge Village Jordan er 60 procent af reservatets 7175 km² land inddelt i individuelt ejede jordstykker. Alligevel er det meget få af ejerne, der lever på, arbejder på eller har direkte kontrol over den jord, de rent teknisk ejer.

Situationen er ikke enestående for Pine Ridge og en proces kendt som "fraktionering" – dvs. opsplnitning - har skylden. Fraktionering går tilbage til vedtagelsen i 1887 af 'the General Allotment Act' (= 'loven om almindelig udstykning af reservatjord' - se forrige nummer af Hau Kola).

Før 1887 var det samlede areal af stammernes reservatjord i alt ca. 558.500 km² (et område lidt større end Sverige). Jorden var fælleseje for medlemmerne af stammen.

Udstykningsloven opdelte nu jorden på det enkelte reservat i jordlodder på 64, 32 eller 16 hektar, som fremover skulle være de enkelte stammemedlemmers private ejendom. Udover det officielle formål - at 'civilisere' indianerne – indebar den også, at ikke-indianere gennem køb kunne overtage endnu mere reservatjord.

De i alt 60 millioner acres reservatjord (= ca. 243.000 km²), der var tilbage efter udstykningen, blev af regeringen erklæret for 'overskydende jord' (dvs. "overskydende i forhold til indianernes behov"). Regeringen fordelte jorden til jernbaneselskaber, virksomheder, småfarmere og til sig selv. Overskydende jord var ofte den mest frugtbare på reservatet.

"Det nærmeste ord, som vi har for jord er, hvad vi kalder 'makoce'. Det hentyder til alt det, vi ser foran os, men der er ingen følelse af ejerskab over det. Hvad er fremtrædende er en følelse af at være forbundet med det hele," siger Lapointe. "Vi har ikke tal på vores forhold til naturen på denne måde. Udstykningsloven havde til formål at nedbryde fællesskabet i vores familier, vores lokalsamfund og vores folk. "

Den resterende jord blev fordelt til de enkelte indianere og sat under forbundsregeringens formynderskab ud fra den forudsætning, at indianerne er ude af stand til at varetage deres egne anliggender. Det var - og er stadig den dag i dag - et system, der er forankret i regeringens racistiske forestilling om, at den kan varetage indianereservaterne bedre end indianerne selv. Indianere kan ikke sælge eller udleje jord, de ejer under regeringens formynderskab uden regeringens godkendelse og regeringen er forpligtet til at fordele alle indtægter fra jorden (fra udlejning til landmænd, jernbaner, mineselskaber og andre private interessenter) til de enkelte grundejere.

Så snart den første generation af indianske jordejere døde, begyndte regeringen at dele jorden mellem deres efterkommere. Men gennem fraktioneringen arvede arvingerne ikke jordstykker med specifikke grænser. I stedet er de arvede procentdele af skødet, et skøde, som forbundsregeringen havde formynderskab over. Dette system efterlader de fleste af nutidens ejere af udstykket reservatjord med små procentdele af ejendomsret, der i realiteten er ubrugelige.

I dag er det omkring 30 procent af de officielt anerkendte stammer på reservater over hele USA, der ejer fraktioneret jord. Fraktioneringen gør arealforvaltning utroligt kompliceret for både stammerne og de enkelte jordejere. Den koster også forbundsregering store summer. I mange tilfælde er omkostningerne ved at administrere den enkeltes jordejers konto større end indtægterne fra jorden. Og da mange ejere af udstykket jord ikke efterlader et testamente, bruger regeringen ca. 54,5 millioner dollars årligt til omkostninger i skifteretten.

Forbundsregeringen administrerer ca. 227.000 km² hektar, som den har i formynderskab for stammer og individuelle indianske jordejere. Enkelt personer ejer ca. 44.500 km² og stammer ejer ca. 178.000 km².

I 2009 var der 153.950 udstykkede jordlodder tilbage, fordelt på 4.5 millioner "fraktionerede andele."

"Udstykningen har været forfærdelig. Det er en afskyelig handling, som regeringen gennem tiden har begået mod vores folk. Den var værre end de kugler, der tog livet af mange af vores folk, fordi den gjorde os forældreløse i vores eget land. Det brød vores bånd til vores mor, jorden. Det var lige så afskyeligt som da vores børn blev taget fra deres familier med magt og anbragt i forbundsregeringens kostskoler," siger Lapointe.

Ross Racine er den administrerende direktør for "the Intertribal Agriculture Council" der har base i Montana. Ifølge ham er den manglende adgang til jord forbundet med fattigdommen, den usikre fødevareresituation og de kostrelaterede sygdomme, der er almindelige på mange reservater.

Den amerikanske diabetes-forening forudser, at seks ud af ti amerikanske indianere vil udvikle diabetes i deres levetid.

The American Community Survey - en landsdækkende institution, der udgiver hvad der svarer til Statistisk Årbog i Danmark – oplyste i 2009, at næsten en ud af fire amerikanske indianere lever under fattigdomsgrænsen.

"Hvis ønsket om bæredygtige samfund, både mht. fødevarereproduktion og sundhed, blev den drivende kraft bag de politiske beslutninger om anvendelse af jord, så ville dette ændre sig," siger Racine.

"Hvis vi brugte vores eget land til at producere sunde fødevarer, og indtægter og jobskabelse blev holdt i lokalsamfundet, ville vi have sundere og mere velstående folk."

"Oprigtig forsoning"?

Barack Obama

I december 2010 bebudede præsident Barack Obama indgåelsen af et 3,4 milliarder dollars forlig for at afslutte den 14-årige kollektiv retssag mod forbundsregeringen. I denne retssag, der bærer det officielle navn 'Cobell v. Salazar' – blev der rejst anklage mod regeringen for at misligholde indtægter fra udlejning af ca. 44.500 km² reservatjord (et område på størrelse med Danmark) til landmænd, ranch-ejere, mineselskaberne og andre private interesser.

Elouise Cobell, en bankmand fra Blackfoot Nation i Montana, anlagde i 1996 sag, efter at hun havde bemærket, at der var uoverensstemmelser mellem regeringens udbetalinger af lejeindtægter til de indianske jordejere og de beløb, de havde krav på.

Den 8. december proklamerede præsident Barack Obama følgende: "Med denne meddelelse tager vi et vigtigt skridt i retning af en oprigtig forsoning mellem regeringen og dem, hvis jord har været under regeringens formynderskab og lægger grundlaget for en mere effektiv forvaltning af de værdier, som regeringen på vegne af indianere har formynderskab over."

Cobell er mindre optimistisk. "Det er betydeligt mindre end den fulde godtgørelse, som indianerne har krav på" siger hun. "Vi er tvunget til at indgå forliger nu ud fra den nøgterne erkendelse af, at gruppen af sagsøgere, der kan få glæde af beløbet, bosætter sig nu ved den skuffende erkendelse af, at gruppen af sagsøgere med ret til erstatning bliver mindre hvert år, hver dag, efterhånden som vores ældste dør."

Af de \$ 3,4 mia.kr., vil 1,5 milliarder dollar vil blive fordelt mellem de omkring 500.000, der har part i retssagen - der er omkring \$ 1.000 pr person, hvis alle er berettigede ansøger om erstatning. Og 60 millioner dollar er øremærket til et legat fond til at hjælpe indianerne til uddannelse på colleges eller erhvervsskoler. Det resterende forligsbetøb – 1,9 milliarder dollars - vil gå ind i en fond til samling af reservatjord, der skal opkøbe fraktionerede jordandele fra de enkelte ejere og overdrage dem til stammerne. Programmet vil gøre det muligt for stammerne at anvende fraktioneret jord, giver ejere af fraktioneret jord mulighed for at sælge muligheden for at sælge deres interesser og spare regeringen for de penge, den skulle have brugt på forvaltning af individuelle konti for jord, den ellers ville have haft formynderskab og ansvar for.

| Eloise Cobell

Kritikere af forliget siger, at de kontante udbetalinger, som tidligst vil begynde august 2011, er en ringe trøst for indianere, der kæmper for en tilværelse på reservaterne, hvor deres økonomi kan hænge sammen. Den nuværende version af forbundsregeringens program for samling af reservatjord er blevet kritiseret for at mangle tiltag til at standse fraktioneringen, før den kommer ud af kontrol, som for eksempel støtte til udarbejdelse af lokalplaner. Og for jordejere, der ønsker at anvende deres egen jord, er der ingen hjælp at hente i programmet.

Surrealistisk ejendom – nogle eksempler

Joseph Reynolds vidste, at han ejede jord på Rosebud Sioux reservatet i South Dakota. Han arvede den fra sine bedsteforældre, og regnede med hele et tusinde acres ventede ham til at bygge et liv på. Så da han flyttede tilbage til South Dakota fra Californien i 1971 eller 72, kontaktede den 23-årige Reynolds Federal Bureau of Indian Affairs (BIA). De sendte ham et 12-siders dokument med en detaljeret beskrivelse af al hans jord.

Reynolds opsøgte reservatets BIA-kontor og spurgte om embedsmændene ville vise ham, hvad han ejede. "Fyren sagde: 'Jeg vil køre dig derud. Og den lille baseball-kasket du har i hånden - du kan bare smide kasketten op i luften, og der hvor den lander, kan så være det land, du ejer,'" erindrer Fern Bordeaux-Boltz, Reynolds ekskone, som nu hjælper Rosebud-reservatets jordejere til at få kontrol over deres jord.

Asay No Braid, der ejer jord på Pine Ridge Reservatet i South Dakota, ønskede at udveksle et område på 72 hektar jord, han havde arvet direkte fra sin bedstefar for et lidt mindre område, som stammen ejede i nærheden af hans søster. De to søskende ønskede at opdrætte bisoner sammen. Så i 2009 ansøgte han om udvekslingen både i BIA og i hans stamme og ventede, men ikke i stilhed. "Min storesøster sagde:" Ring til dem og fyr op under dem. "Så det er hvad jeg gjorde," fortæller No Braid.

Efter et par måneder godkendte reservatets landadministration en udveksling med et jordområde på 64 hektar. Men da No Braids svar fra BIA kom tilbage, fandt han ud af, at hans jord var mere værd end det land, han ville modtage. I håb om en ærlig handel, ansøgte han om et andet område nær en motorvej.

En måned senere opdagede No Braid, at hans anmodning til stammen var blevet afvist, fordi området ved motorvejen var reserveret til brug for stammen. Han overvejede sine muligheder i to måneder blot for at finde ud af, at BIA havde nu havde klassificeret hans ansøgning som 'udløbet'.

Reservaterne kan byde på rigtig mange historier som Reynolds' og No Braids. Sharon Redthunder fra Nez Perce stammens Colville-reservat i Washington ønskede at købe medejerne af hendes jord ud. Men da de fleste banker ikke vil beskæftige sig med jord, der er under regeringens formynderskab, ville Redthunder være nødt til at tegne et

personligt lån langt ud over, hvad hun havde råd til. Med den fastlåste situation var hun ude af stand til at udnytte sin jord.

I begyndelsen af 90'erne fik Lemoine Lapointes lakota-familie pludselig ikke flere leje-checks for deres jord i South Dakota, fordi forbundsregering havde købt den uden hans mors eller onkels samtykke. Lapointe mener, at salget var relateret til en forældet lov, der tillader den jord, der tilhører "inkompetente" ejere at blive sat til salg, men medmindre han hyrer en advokat, siger han, at han vil aldrig få at vide præcis, hvad der skete med jorden eller hvem der solgte den.

Det rodede bureaukratiske system, der opstod som følge af fraktioneringen gør det næsten umuligt for amerikanske indianere rent faktisk at leve på eller bruge den jord, de officielt ejer.

Ejernes muligheder kan variere, men de er altid komplicerede, fordi så mange mennesker ejer det samme stykke jord. Enhver beslutning som en indiansk stamme eller enkelte indianere træffer om areal-anvendelse skal være aftalt med mindst 50 procent af jordens ejere. Det gennemsnitlige skøde har 17 ejere, men nogle har flere hundrede.

Og som Redthunder måtte konstatere, er det kompliceret at købe medejere ud, fordi bankerne ikke er villige til at indgå forretninger vedr. indiansk jord under regeringens formynderskab. En landbrugslov fra 2008 indeholdt godkendelse af iværksættelse af et program, der skulle tilbyde lån til købere af fraktioneret jord med særlig mange ejere, men i slutningen af 2010 var der stadig høringer i gang blandt stammerne om, hvordan programmet bedst kunne fungere. I 2012-budgettet for USA's landbrugsministerium er der afsat 10 millioner dollars til programmet.

Cris Stainbrook er administrerende direktør for 'Indian Land Tenure Foundation', der har base i Minnesota. Denne organisation søger at bringe al reservatjord tilbage under indiansk kontrol og styring. "Indianerne er kvikke nok til at gøre det her. Men den vedholdenhed som det kræver, går så langt, langt ud over, hvad ikke-indianere møder af krav, at man dårligt kan forestille sig det "siger han.

Et eksempel: Pine Ridge-reservatets jordudvekslingsprogram, som No Braid indsendte sin ansøgning til, kræver ikke mindre end 12 frem-og-tilbage transaktioner mellem forskellige stamme- og regeringskontorer.

Historisk oversigt over indianske landområder i USA: Udstykningen og forbundsregeringens formynderskab

1829

Det første indianereservat i USA oprettes: Præsident Andrew Jackson lover Choctaw- og Cherokee –indianerne deres eget land, som de skal eje "så længe græsset gror eller vandløbene strømmer".

1887

Med henblik på at "civilisere" indianerne ved at assimilere dem ind i en bofast livsstil som landmænd opdeler 'The General Allotment Act' (loven om almen udstykning af indiansk jord – også kaldet 'the Dawe's Act') ca. 558.500 km², som hidtil har tilhørt stammerne kollektivt og giver et landområde på max. 64 hektar til hver enkelt stammemedlem. Den overskydende jord – 243.000 km² eller et område 5 gange så stort som Danmark – overtager regeringen til langt under markedsprisen, fortrinsvis til videresalg til ikke-indianere.

1887-2010

I løbet af de næste 123 år bliver udstykkede jordlodder opdelt blandt efterkommerne af den oprindelige ejer. Men arvingerne arver ikke fysisk jord, kun en procentdel af det oprindelige skøde på jorden. Denne proces, der er kendt som "fraktionering", resulterer i, at den procentvise ejendomsret for den enkelte bliver stadig mindre i takt med antallet af efterkommere vokser.

1906

En ny lov - den såkaldte Burke-act - afkorter den 25-årsperiode, der oprindeligt var fastsat for varigheden af statens formynderskab over udstykket jord. Grænsen på 25 år var ment som en beskyttelse af de indianske jordejere, så at de ikke kunne lokkes til at sælge jord på urimelige betingelser. Den nye lov indebærer, at indianere kan sælge deres udstykkede jord meget hurtigere. Den giver også regeringen fuldmagt til at erklære nogle jordejere 'kompetente' til at overtage ejendomsretten til deres jord, der så til gengæld fremover skal beskattes. Mange får ikke besked om denne ændring af deres status. Når skattegælden har nået en vis størrelse, sælger regeringen jorden. I sidste ende mister indianerne omkring 109.000 km² af deres oprindeligt udstykkede jord på grund af skattegæld og efterfølgende tvangsauktioner.

1934

'Indian Reorganisation Act' (loven om reorganisering af indianernes forhold) vedtages, Loven standser udstykningen af reservat-jord. Men af de oprindelige 558.500 km² udstykket jord, er der nu kun 194.000 km² tilbage. Loven er meget omfattende og sørger for oprettelse af stammeråd, der kan fungere som en juridisk enhed i forhold til det omgivende samfund. Dette indebærer bl.a. at den enkelte stamme kan eje jord. Men fraktion-eringsprocessen fortsætter med at opdele ejerskabet af udstykket jord mellem flere og flere mennesker.

1994

Elouise Cobell konstaterer uoverensstemmelser i regeringens udbetalinger af udlejningsindtægter fra jord, som den har formynderskab over på vegne af indianske jordejere. Hun indgiver efterfølgende en anmeldelse mod forbundsregeringen. Cobell og hendes med-sagsøgere gør krav på 48 milliarder dollars, selv om Cobells hold af sagførere beregner, at regeringen i løbet af de sidste 110 år har undraget indianske jordejere 176 milliarder dollar.

1999

En kredsdomstol fastslår, at den amerikanske regering har misligholdt sit ansvar som formynder over indiansk-ejet jord. Indenrigsminister Bruce Babbitt og finansminister Robert Rubin kendes skyldige i at udvise foragt for retten, idet de har undladt at gribe ind over fejl ene i regeringens håndtering af indtægterne fra udlejning af reservatjord, der løber op i millioner af dollars.

2001

Indenrigsminister Gale Norton kendes skyldig i at udvise foragt for retten af samme grund.

8. dec. 2010

Efter 11 års forhandlinger mellem regeringen og sagsøgere bebuder præsident Barack Obama en erstatning på 3,4 milliarder dollars i retssagen 'Cobell v. Salazar'. Omkring 500.000 indianere på reservater over hele USA er berettiget til at modtage en del af erstatningsbeløbet; det meste af beløbet er øremærket til få samlet fraktioneret jord, så at stammerne kan disponere direkte over mere jord.

I dag

Regeringen er formynder og administrator af 56 millioner hektar jord på vegne af enkeltpersoner og stammer. Ikke-indianere ejer og kontrollerer mere end 65 procent af al reser vat-jord.

*Kilde: Alleen Brown: Landowners without land – July 12 2011 www.iatp.org.
(Serien afsluttes i næste nummer).*